

GENEL EKONOMİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ MAHMUT M. BAYRAMOĞLU

İktisat ∞ Ekonomi

İktisat; Arapça kökenli

“kasıtlı, bilinçli, ılımlı hareket”

Günlük dilde Türkçeye “tutumluluk” olarak geçmiş

Ekonomi; eski yunan kökenli

(oikia=ev , nomos= kural; ev yönetimi)

İlk ekonomi BABİLLİLER

Ekonomi

Adam Smith

1776 yılında “Ulusların Zenginliđi”

Kapitalist sistemin temelini oluřturmuřtur.

Ekonomi

Homo Economicus

İktisadi Düşünen İnsan

Bireyler rasyonel davranış tarzı sergiler
İsraf etmek yok ve maksimum çıkar peşinde

Ekonomi

Ekonomi bir bilim dalı olarak;

kaynakların sınırlı, buna karşılık insanoğlunun ihtiyaçlarının sonsuz olması nedeniyle, çeşitli sorulara yanıt arayan bir bilim dalı olarak ortaya çıkmış ve gelişme göstermiştir.

Ekonomi

Ekonomi Bilimi,

kısıtlı kaynaklar ile hangi malın, kimin için, ne miktarda üretileceği ve kimler tarafından tüketileceği sorularına ve fiyatın oluşum mekanizmasını algılamaya çalışan bir bilim dalıdır.

Ekonomi

Ekonomi Bilimi çeşitli sorulara yönelik cevapları

Mikro ve Makro İktisat (Ekonomi)

başlıkları altında aramaktadır.

Mikroekonomi;

birey, firma, endüstri gibi daha küçük ekonomik birimlerin iktisadi davranışlarını inceler

**Fiyat oluşumu, üretici-tüketici dengeleri, piyasalar,
arz-talep**

Ekonomi

Makroekonomi ;

Ekonomiyi toplu halde bir bütün olarak ele alır.

Milli gelir, fiyat hareketleri (enflasyon), dış ekonomik ilişkiler, ekonomik büyüme ve kalkınma, para ve bankacılık, borçlanma

Temel Kavramlar

- İhtiyaç
- Üretim
- Mal
- Kıtlık
- Seçim (tercih)
- Fayda
- Kaynak
- Değer
- Alternatif (Fırsat) Maliyeti

İhtiyaç

Karşılanmadığı zaman acı ve üzüntü,

Karşılandığında ise mutluluk (haz) veren bir
duygudur.

İhtiyaç

İhtiyaçlar;

- Sayıca sonsuzdur
- Tatmin edilince doyuma ulaşır.
- Şiddet dereceleri farklıdır.
- Rakiptir.
- Birbirlerini tamamlar
- Zamanla alışkanlık halini alabilir

Üretim

Üretim faktörlerinin (kaynaklarının) bir araya getirilmesi suretiyle insanların ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin oluşturulması faaliyetidir.

Üretim Faktörleri

- EMEK (İŞGÜCÜ)
- GİRİŞİMCİ (MÜTEŞEBBİS)
- DOĞAL KAYNAK (TOPRAK)
- SERMAYE (KAPİTAL)

Mal

İhtiyaçları karşılayan ve somut olan her şeye mal denir.

Hizmet;

İnsanların ihtiyacını karşılayan ve soyut olan edimlere

Mal

Malların Sınıflandırılması

1.Grup

Hammadde: Doğadan elde edildikten sonra işleme tabi tutulmayan ve şekil değişikliğine uğratılmayan mal

Ara Malı: Hammaddenin işlemden geçirilmesiyle elde edilen ve nihai mal üretiminde kullanılan mal

Nihai (Tamamlanmış, Tüketime Hazır) Mal: Tüketilmesi için başka bir işleme gerek duyulmayan mal

Mal

2.Grup

Tarım Malı: Tarım sektöründen elde edilen ve işlenmemiş olan mal

Sanayi Malı: Doğadan ya da tarım sektöründen elde edildikten sonra işleme tabi tutulan mal

3.Grup

Üretim Malı: Üretken nitelikte olup, başka malların üretiminde kullanılan mallara denir.

Tüketim Malı: Tüketicinin ihtiyacını karşılayabilmek için tüketmiş olduğu mallara denir.

Mal

4. Grup

Dayanıksız Tüketim Malı: Tüketildiğinde tükenen ve mal olma özelliğini yitiren, dolayısıyla bir daha aynı ihtiyacı karşılayamayan mal

Dayanıklı Tüketim Malı: Ekonomik kullanım ömrünce aynı ihtiyacı karşılayan, tüketildiğinde mal özelliğini kaybetmeyen mal

Fayda

Bireylerin mal ve hizmet tüketmeleri sonucu elde ettikleri haz ve tatmin duygusuna fayda denir. Bir başka tanım ise, malların insan ihtiyaçlarını karşılama özelliğidir.

İnsan ihtiyaçlarını karşılayan bütün mallar faydalıdır.

Fayda Ölçümü

1- Kardinal Fayda Yöntemi;

Fayda ölçülebilir

2- Ordinal Fayda Yöntemi

Fayda ölçülemez

Kişiden kişiye değişir

Değer (kıymet)

- Bir malı elde etmek için karşılığında bedel ödeniyorsa bu mal değerlidir.
- Mal ve hizmetlere verilen öneme “değer” denir.
- İktisada göre değer görelî bir kavramdır.
- Kişiden kişiye göre malın değeri değişebilir.

Kıtlık

Kar amaçlı ekonomik sistem tarafından kar elde etmek amacıyla kasıtlı olarak yaratılan ve bir toplumun sahip olduğu üretim kaynaklarının, mevcut teknolojik gelişmişlik düzeyiyle işletilmesi ile ulaşılan üretim düzeyinin, sonsuz insan ihtiyaçları ve isteklerini karşılamakta **yetersiz** olduğunu ifade eden iktisadi bir terimdir.

Fırsat Maliyeti

Ekonomik kaynakların yetersiz oluşu, üreticileri üretilecek mal ve hizmetlerle ilgili tercihler yapmaya zorlar. Bir mal veya hizmet üretmeyi tercih etmek bir başka malın üretiminden vazgeçmek demektir. Aynı şekilde bir mal veya hizmeti tüketmeyi tercih etmek bir başka mal veya hizmetin tüketiminden vazgeçmek demektir.

Bu da karşımıza **FIRSAT MALİYETİ** kavramını getirmektedir.

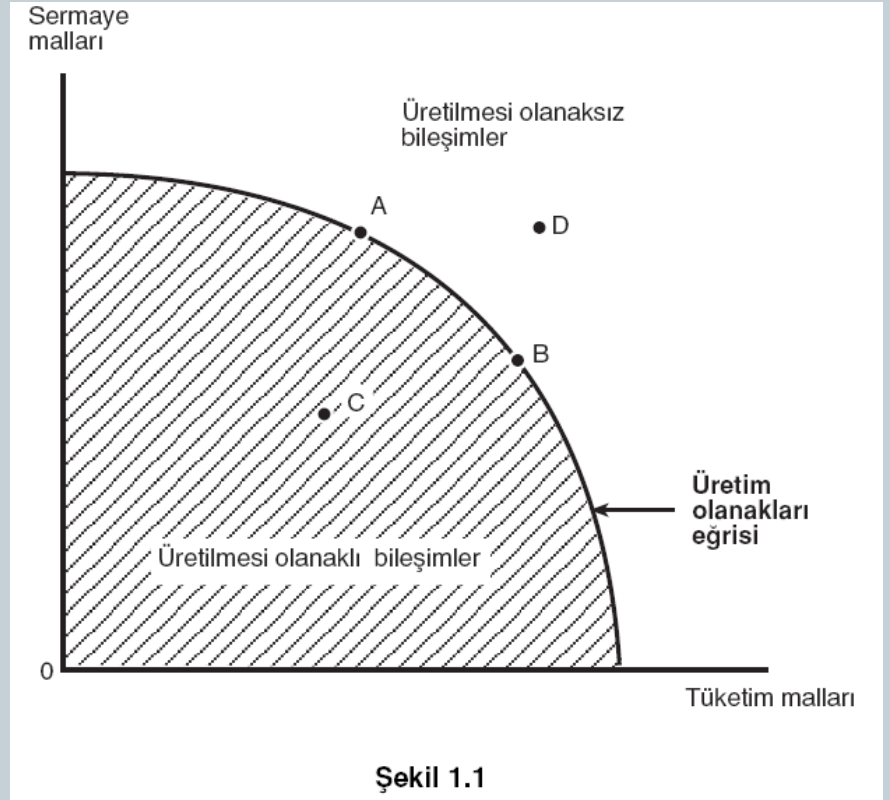
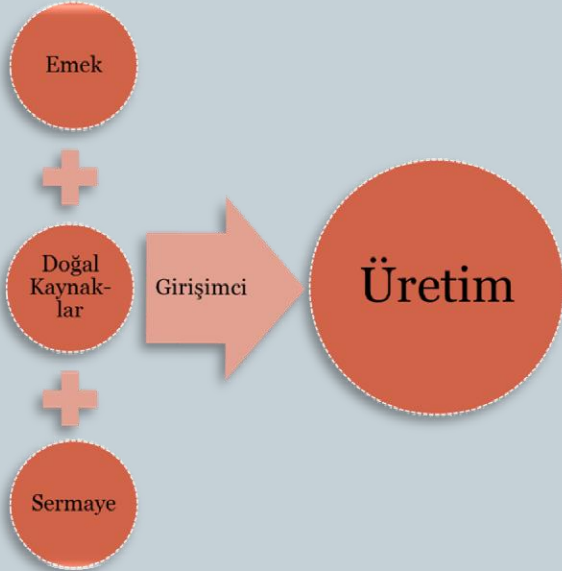
Fırsat Maliyeti

Fırsat maliyeti, herhangi bir malın üretimini bir birim artırmak için başka bir maldan vazgeçilmesi, feragatta bulunulması gereken mal ve/veya kazanç miktarıdır. Başka bir deyişle iktisadi bir seçim yapılırken vazgeçilmek zorunda kalınan ikinci en iyi alternatiftir.

Üretim İmkanları Eğrisi

Üretim faktörlerinin miktarı ve teknoloji veriyken(sabitken) bir toplumun kıt kaynaklarıyla üretebileceği mal bileşenlerini gösteren eğridir.

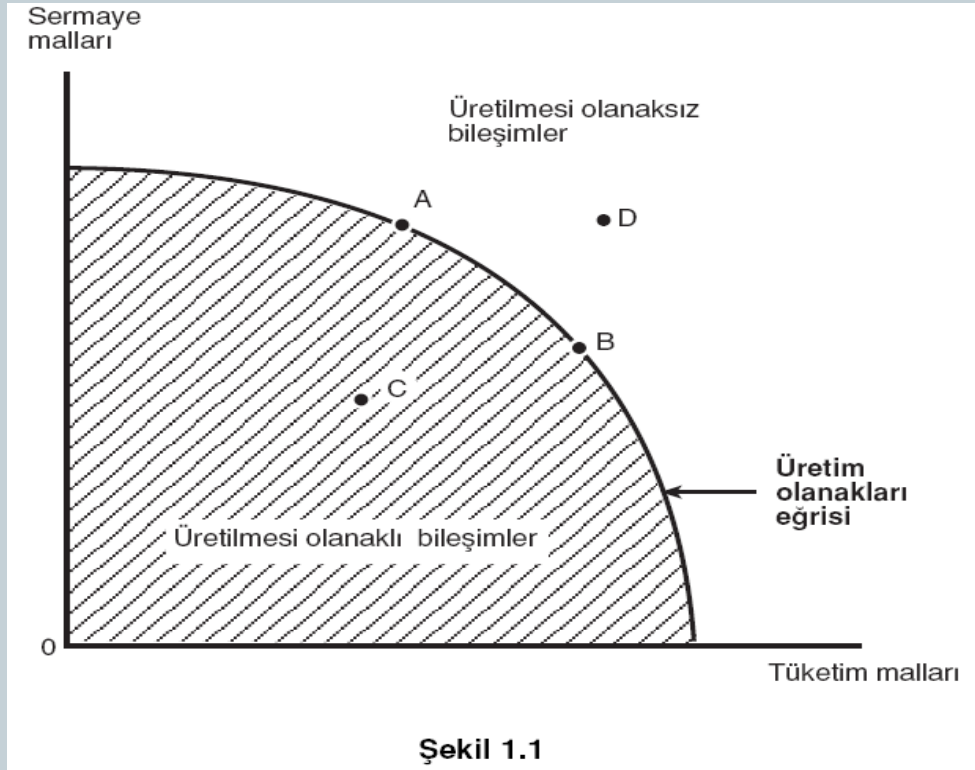
Şekil 1.1

Üretim İmkanları Eğrisi

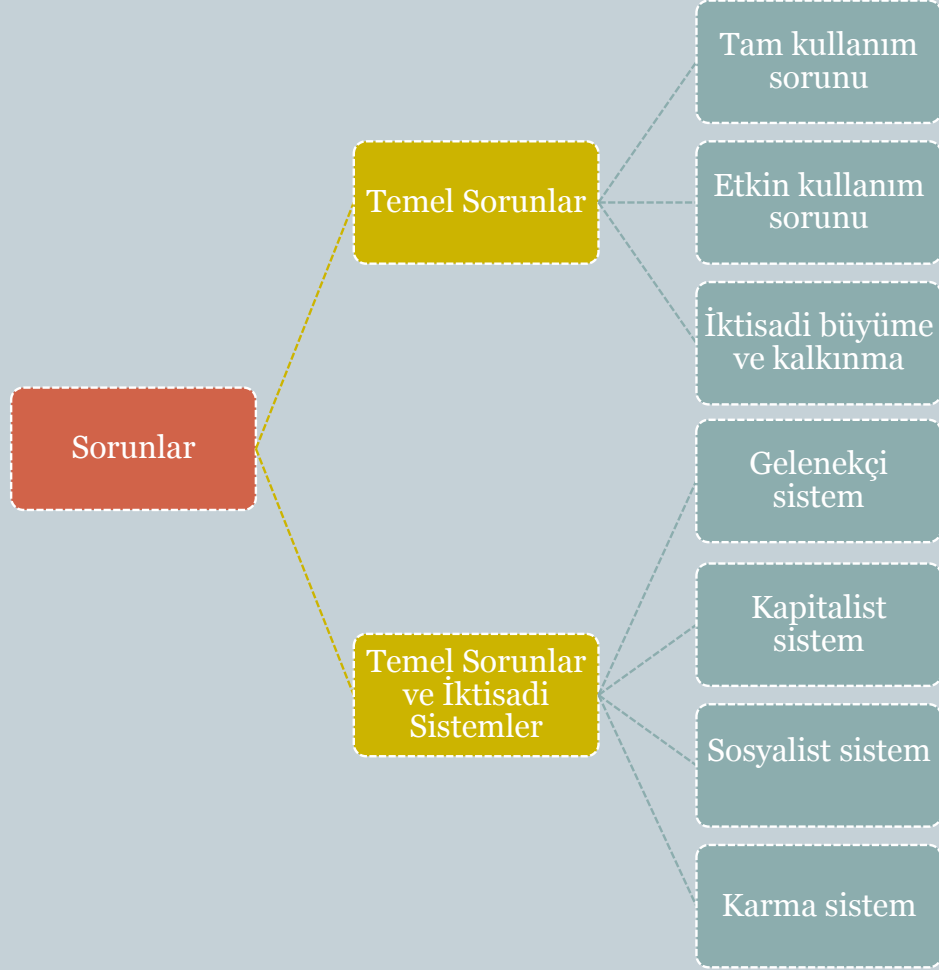
Başka bir ifadeyle üretim olanakları eğrisi bir ekonomide sahip olunan kaynaklarla üretilebilecek mal ve hizmet miktarını tanımlayan noktaların birleştirilmesiyle elde edilen eğridir.

Ekonominin İlgilendiđi Temel Sorunlar

Ekonomilerde Temel Sorunlar

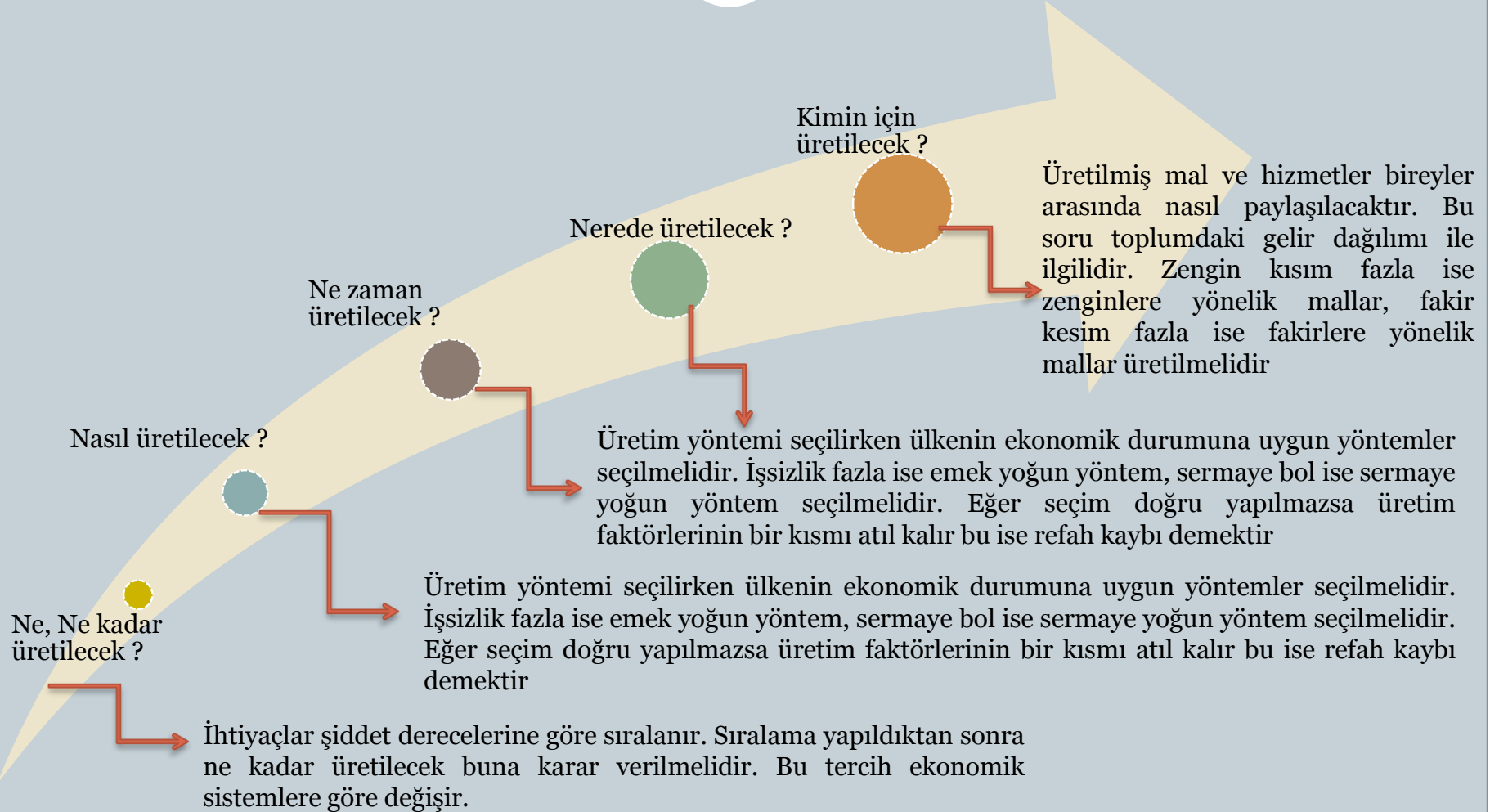

Tam Kullanım Sorunu

Üretim faktörlerinin tamamının üretime katılması tam kullanım ya da tam istihdam, bir kısmının üretime katılması hali ise eksik istihdam ya da eksik kullanım olarak adlandırılır. Tam kullanım durumunda üretim olanakları eğrisi üzerinde üretim yapılması söz konusudur. Eksik kullanımda ise içeride bir noktada üretim yapılmaktadır.

Etkin Kullanım Sorunu

İktisadi Büyüme ve Kalkınma Sorunu

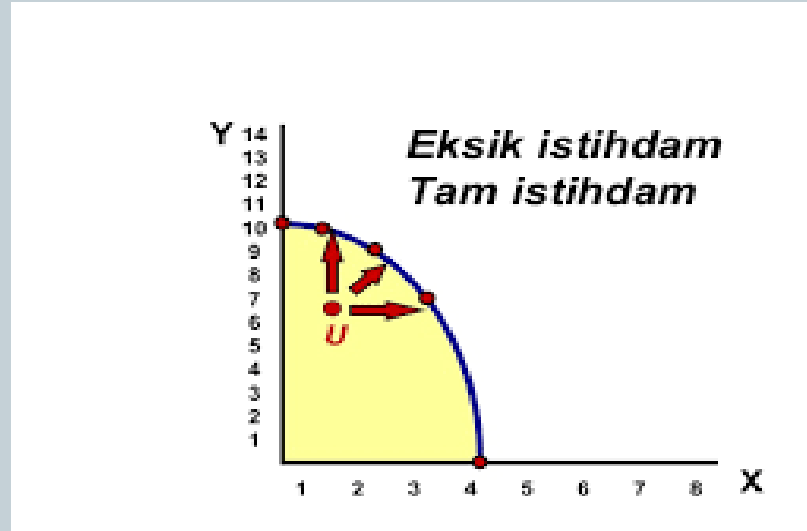
Refahı artırmanın yolu üretimi artırmaktır. Zamanla gerek üretim faktörlerindeki artış ve verimin artması, teknolojik gelişmeler üretim olanakları eğrisini dışa doğru kaydırır. Bu kayma ekonomilerdeki üretim artışını ifade eder.

Temel Sorunlar ve İktisadi Sistemler

1- Tam İstihdam Sorunu

Kaynakların yeterli kullanılıp kullanılmadığı sorunudur. Bu sorun genelde çalışmak isteyenlerin bir kısmının iş bulamaması şeklinde ortaya çıkar. İşsizliğin olduğu bir ekonomide fiyat mekanizması tam işliyorsa ücretler düşmeye başlar.

Temel Sorunlar ve İktisadi Sistemler

2- Etkin Kullanım Sorunu

Düzgün işleyen fiyat mekanizması ile çözülür. Hangi malın ne kadar üretileceğine kar amacı ile hareket eden firmalar karar verir. Firmalara fiyat mekanizması yön gösterir. Talep edilen mallar üretimi artarken, talep edilmeyen malların üretimi azaltılır veya durdurulur.

Temel Sorunlar ve İktisadi Sistemler

3- Üretilen Malların Bölüşümü

Üretim faktörleri elde ettikleri ücret, faiz, rant ve kar gelirleriyle piyasadan istediğini almakla özgürdür. Bölüşüm gelire bağlıdır.

Temel Sorunlar ve İktisadi Sistemler

4- Ekonomik Büyüme ve Kalkınma

Üretim kapasitenin artırılması, kar amacı güden girişimciler tarafından gerçekleştirilir. Böylece ekonomik büyüme ve kalkınma sorunu da halledilmiş olur.

Ekonomide Karar Birimleri

- Ekonomi, birbiriyle ilişkili üretim ve tüketim faaliyetleri kümesi olarak tanımlanabilir.
- Piyasa ekonomisinde milyonlarca tüketici hangi malları alacağına ve ne miktarda alacağına karar vermektedir
- Çok sayıda firma da bu malları üretmekte ve malları üretmek için gerekli faktör hizmetlerini satın almakta ve milyonlarca öge sahibi de bu hizmetleri kimlere satacaklarına karar vermektedir.

Ekonomide Karar Birimleri

Piyasa mekanizmasına dayalı ekonomilerde üretim, değişim ve tüketime ilişkin kararları üç ekonomik birim alır, bunlar sırasıyla:

- Hane Halkı

- Firmalar ve

- Devlet (Merkezi otorite - Kamu) tir.

Ekonomide Karar Birimleri

Hane Halkı

Ekonomik birim olarak hane halkı, bir çatı altında yaşayan ve ortak mali kararlar alan, ya da başkalarının aldığı kararlara tabi olan bütün kişilerdir. Ekonomi kuramında hane halkına bir çok özellikler atfedilir.

- Maksimum fayda
- Tercih
- Üretim öğelerinin asıl sahipleri

Ekonomide Karar Birimleri

Firmalar

Üretim faaliyetinden maksimum kar elde etmektir. Bir firma, devlete, hanehalkına ve diğer firmalara sattığı malları üretmek için üretim öğeleri (faktörleri) kullanan bir ekonomik birim olarak tanımlanmaktadır.

- Ekonomistler firmanın üretim ya da arz yönünün en küçük davranış birimi olarak almalarını sağlar.
- Tek bir hedef güderek karar aldıklarını varsayarlar (Kar maksimizasyonu)
- Faktör piyasasında alış, mal piyasasında satış

Ekonomide Karar Birimleri

Devlet

- Merkezi otoritenin kararlarında, firma ve hanehalkının kararlarında olduğu gibi bir rasyonellik veya tutarlılık ya da kar maksimizasyonu varsayımı yapılması söz konusu değildir.
- Bazen kamu otoritesine dayanarak karar alan çeşitli kuruluşlar birbiri ile tutarsız karar alabilirler. Fakat, aralarında bir ölçüde tutarsızlık ve çelişki bulunsa bile, karar birimi olarak kamu kuramlarının kamu yararını sağlamak amacına yönelmeleri esastır.

Ekonomide Karar Birimleri

Devlet

- Günümüzde merkezi otoritenin kararları hane halkını ve firmaları etkiler.
- Yasalar ve siyasal gücün kaynağı olan bu merkezi otoritenin alacağı çeşitli kararlarla piyasa koşullarını ve diğer karar birimlerinin davranışlarını etkilemeye çalışmasına ekonomi politikası adı verilir.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Fiyat Nedir?

- Fiyat, bir mal ya da hizmetin elde edilmesi için bunlar karşılığında verilen bir miktar para, malların değişim oranıdır.
- Bir mal ya da hizmet için uygun görülen parasal değer

Nisbi Fiyat

- Bir mal veya mal ve hizmet fiyatının, başka bir mal veya mal ve hizmet fiyatına bölünmesiyle bulunan değerdir. Nisbi fiyat, mal ve hizmetlerin birbirleri karşısındaki durumunu belirlemeye yarar.

Mutlak Fiyat

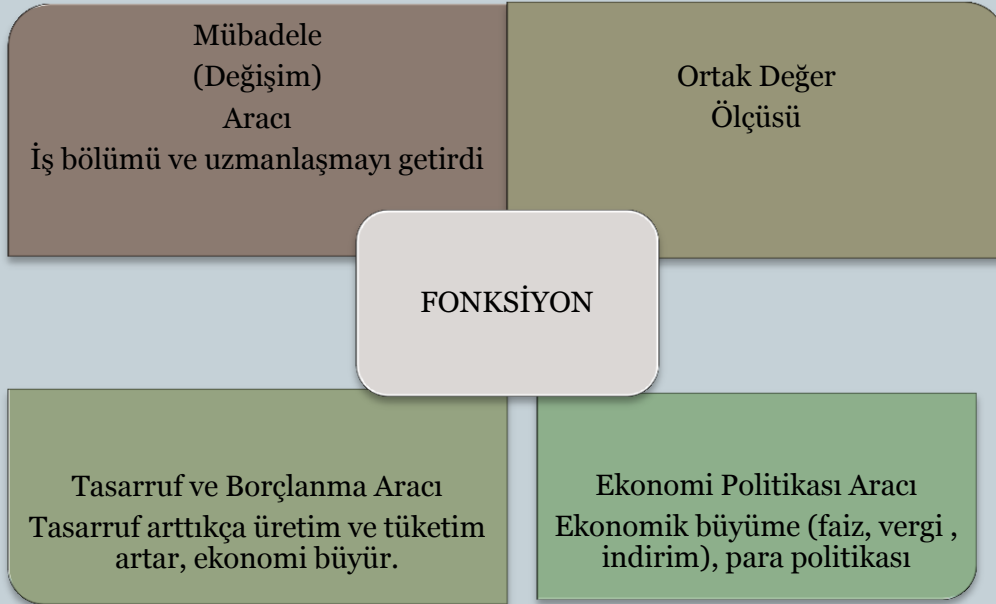
- söz konusu malın bir biriminin piyasadaki para değeri

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Para ?

Her mal veya kıymetli satın alma gücü olan bir varlıktır. Para, üretici ve tüketicilerin piyasalarda karşılaşarak alış veriş yapabilmelerini sağlayan değişim aracıdır.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Talep

İstek yada özlemin belirli bir satın alma gücüyle desteklenmesidir.

Belirli bir piyasada, belirli bir zamanda, belirli bir fiyattan, satın alınmak istenen ve satın alma gücü ile desteklenen mal ve hizmet miktarıdır.

Kişilerin tek tek taleplerine kişisel talep, kişisel taleplerin toplamına ise piyasa talebi denir.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Talebin Özellikleri

1-Piyasa

2-Satın alma isteği

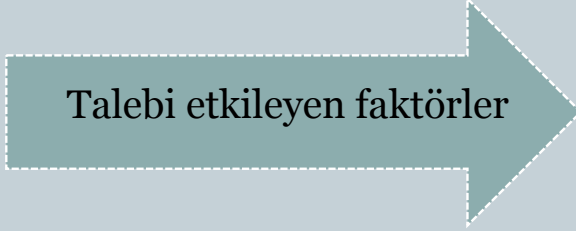
3- Satın alma gücü

4- Fiyat

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

$$D = f (P_A, P_R, P_T, Y, T)$$

- Mal ve hizmet fiyatı (P_A)
- Tüketicilerin gelir seviyesi (Y)
- Tüketicilerin alışkanlıkları ve tercihleri (T)
- İhtiyaçların şiddet derecesi
- Nüfus
- Diğer malların fiyatları (P_R)
- Tamamlayıcı malların fiyatları (P_T)

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

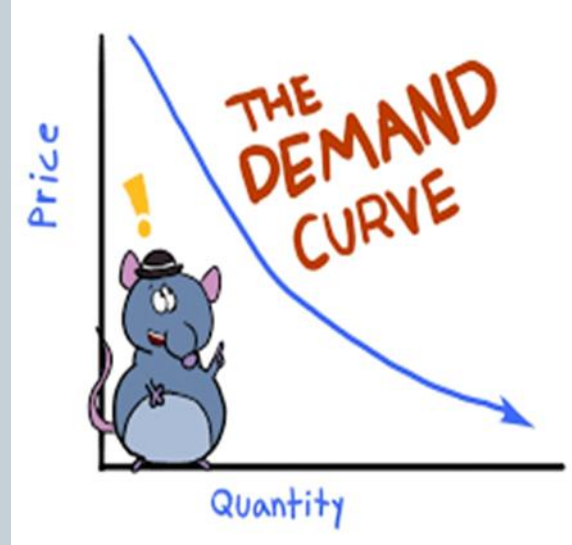
Talep Yasası

Malın fiyatı arttıkça talebinin azalması ve fiyatı azaldıkça talebinin artması.

P ↑ D ↓

P ↓ D ↑

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

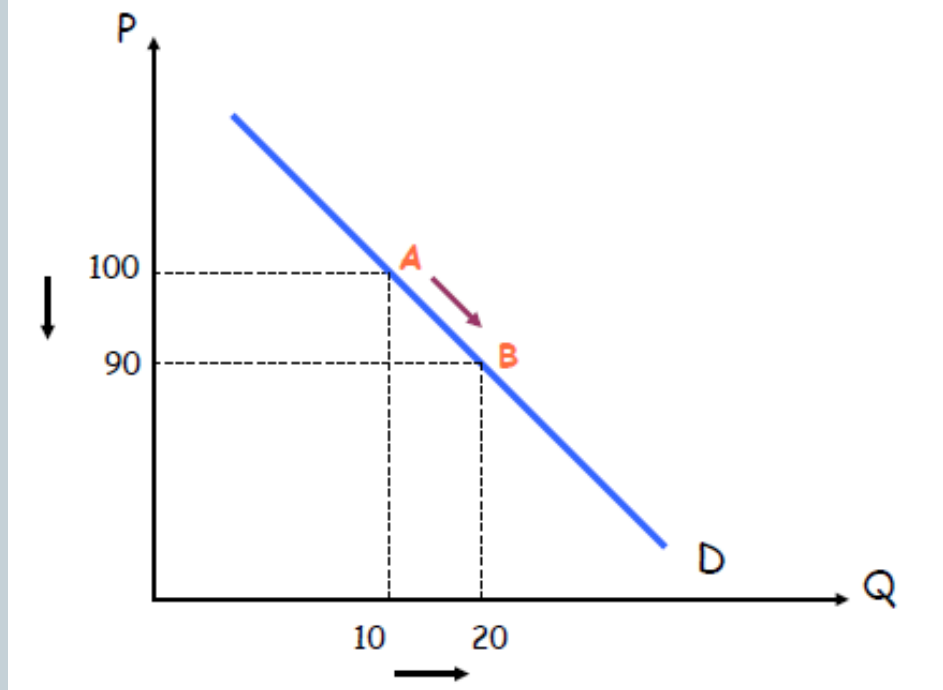
Talep eğrisi, belli şartlarda, tüketicinin bir malın fiyatında meydana gelen değişmelere nasıl tepki göstereceğini anlatır.

Talep eğrisinde 2 durumda değişiklik meydana gelir

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Talep edilen miktardaki değişimde; Veri(sabit-aynı) talep eğrisi üzerinde aşağıya ya da yukarıya doğru hareketi içerir. Bunun **nedeni**; yalnızca malın piyasa fiyatındaki değişmedir.

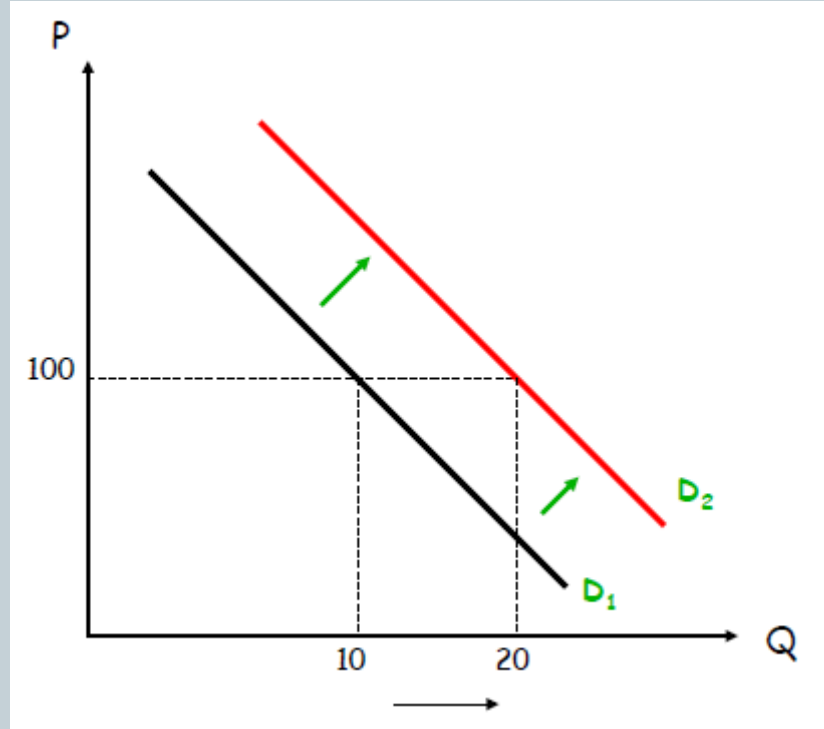

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Talepteki değişme, talep eğrisinin doğrusal olarak sağa ya da sola hareketini içerir. Bunun **nedeni**; malın fiyatı dışında talebi etkileyen diğer etkenlerde ortaya çıkan değişmelerdir.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Arz

Bir firmanın değişik fiyat seviyelerinde bir maldan üretip satmaya hazır olduğu miktarları gösteren bir tablo veya eğridir.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Arz özellikleri

- 1- Piyasa bulunmalıdır
- 2- Belirli bir zaman dilimi olmalıdır
- 3- Belirlenmiş fiyatlar dizini olmalıdır

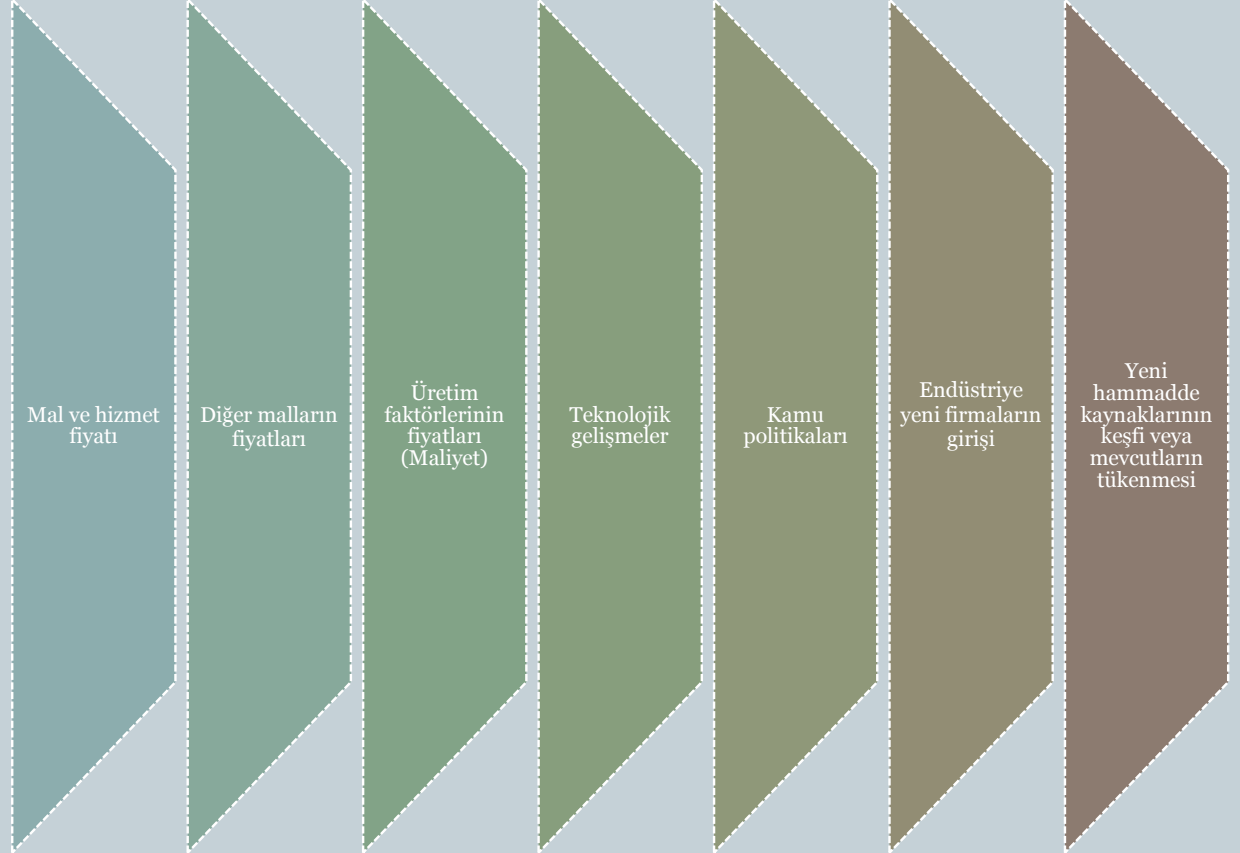

TL 1.990 Hafta Sonu Sabah 2+1 Kar Fiyatı = 3.690 TL 3+2 Kar Fiyatı = 4.690 TL 4+3 Kar Fiyatı = 5.590 TL İncele	TL 1.890 Diğer Programlar 2+1 Kar Fiyatı = 3.490 TL 3+2 Kar Fiyatı = 4.590 TL 4+3 Kar Fiyatı = 5.490 TL İncele	TL 1.990 Hafta Sonu Sabah TDETL Karısı Fiyatı= 1.890 TL BİLS Karısı Fiyatı=1.890 TL YDS Karısı Fiyatı= 1.890 TL İncele	TL 1.890 Diğer Programlar TDETL Karısı Fiyatı= 1.790 TL BİLS Karısı Fiyatı=1.790 TL KDS Karısı Fiyatı= 1.790 TL İncele
--	--	--	--

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

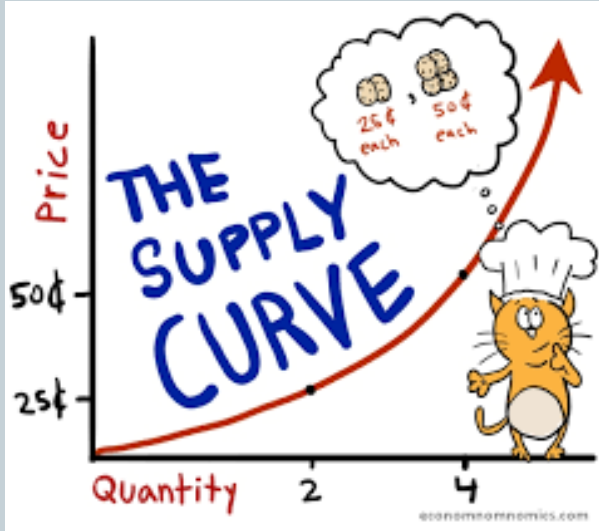
Arz etkileyen faktörler

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Arz Yasası

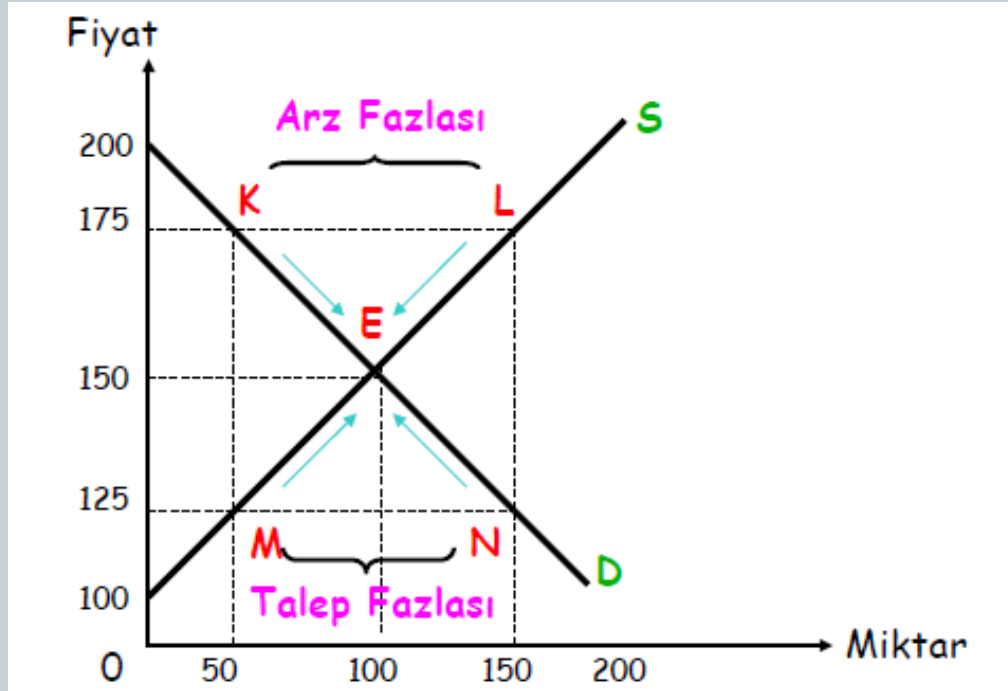
Fiyatla miktar arasında aynı yönde bir ilişki vardır. Malın fiyatı arttıkça arz artar ve fiyatı azaldıkça arz azalır.

P ↑ D ↑
P ↓ D ↓

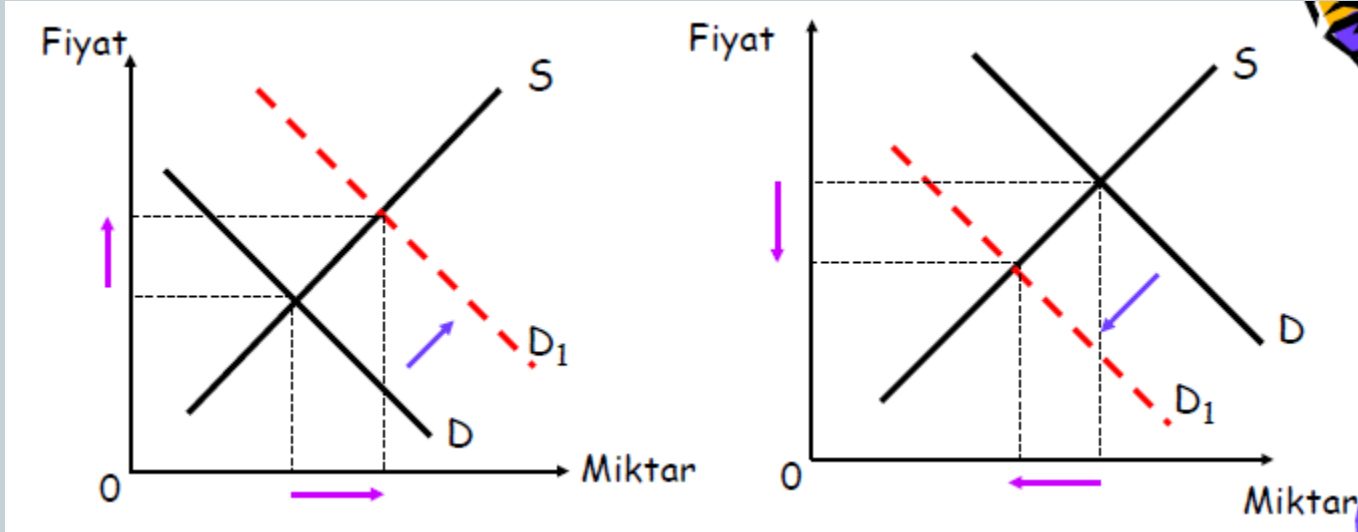
Malın fiyatının artması, o malın üretiminin firmalar için daha çekici hale gelmesi demektir

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

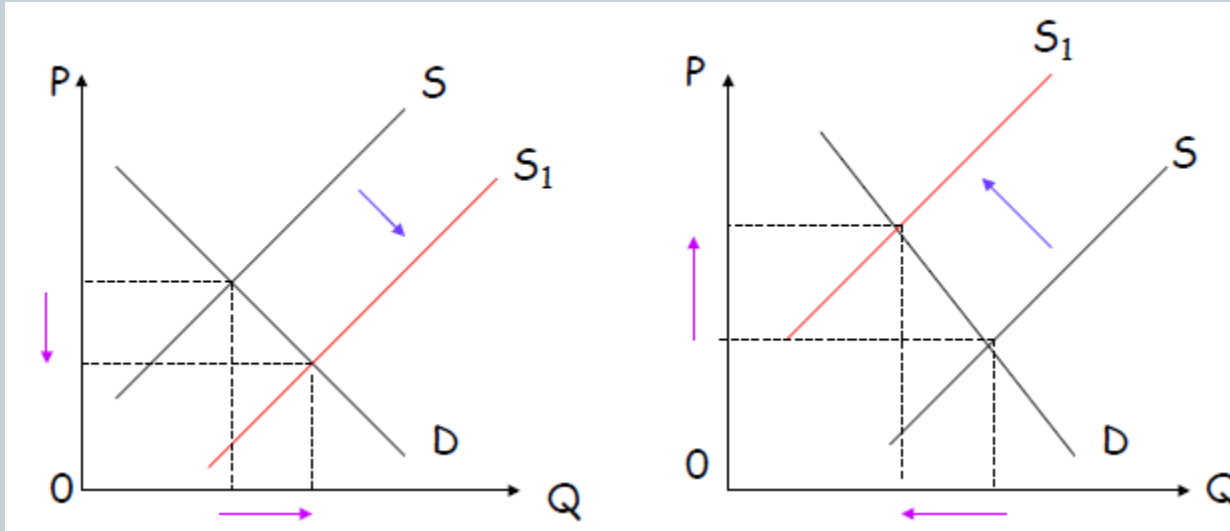
Arz ve talepte bir değişme olmadıkça denge fiyatında bir değişme olmaz; ama arz ve talepten biri veya her ikisi değişirse denge fiyatı değişebilir.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Arz sabitken talep artarsa fiyat da artar. Talep fazlası oluşur. Talep azalırsa fiyat da azalır ve Arz fazlası oluşur.

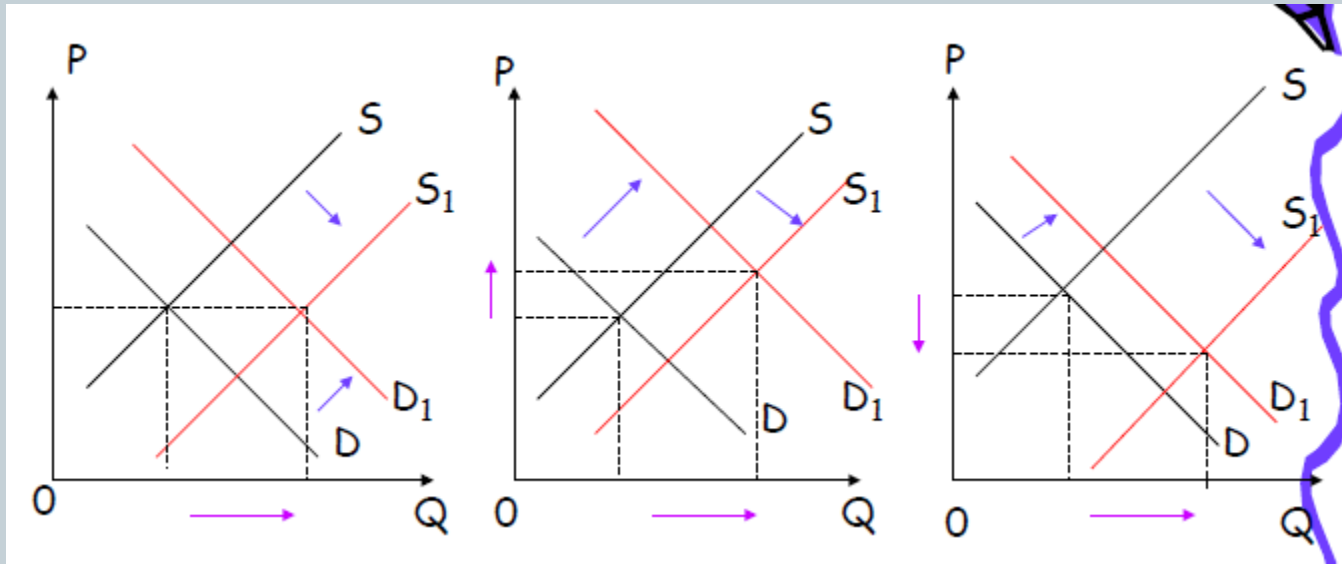
Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

Talep sabitken arzdaki artış, denge fiyatını azaltırken denge miktarını artırır fakat arzdaki azalış tersi etki yapar.

Fiyat Teorisi ve Fiyat Oluşumu

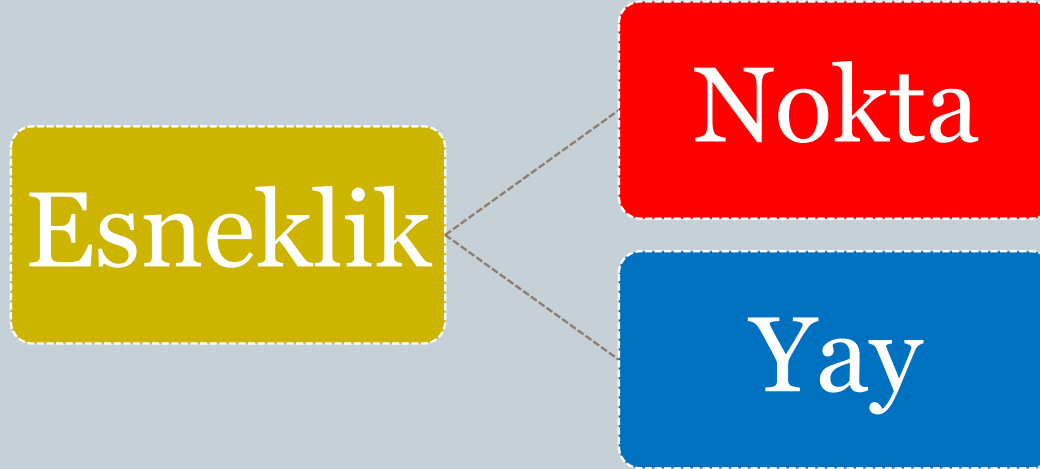

Esneklik (Elastikiyet)

Esneklik bir duyarlılık ölçüsüdür

Talep ve arz için ölçüdür

Esneklik (Talep)

Bir malın talep miktarını etkileyen bağımsız değişkenlerin her birindeki değişimin talep miktarını ne kadar etkilediğini gösterir

Kısacası;

- Malın kendi fiyatı
- Tamamlayıcı malın fiyatı
- İkame=rakip malın fiyatı
- Tüketici geliri değişirse

TALEP ??????

Esneklik (Talep)

Talep için 3 esneklik vardır...

Talebin fiyat esnekliği (daima negatif)

Bir malın kendi fiyatındaki

Talebin çapraz esnekliği

Tamamlayıcı mal ya da ikame=rakip malının
(negatif) (pozitif)

Talebin gelir esnekliği (daima pozitif)

Tüketici geliri

Esneklik (Talep)

Normal (Süper) Mal:

Gelir arttıkça talep artar

Düşük (Aşağılık) Mal:

Gelir arttıkça talep azalır

Giffen Mal:

Gelir arttıkça asla talep edilmeyen

Arz (Esneklik)

Arz için tek esneklik vardır.

Malın kendi fiyatındaki değişimin arz edilen miktar üzerindeki etkisi

Daima pozitif çıkar...

Esneklik

Esneklik 0 ile 1 arasında değer alır

$\epsilon_p = \infty$: Tam esnek esneklik

$\infty > \epsilon_p > 1$: Esnek esneklik

$\epsilon_p = 1$: Birim esneklik

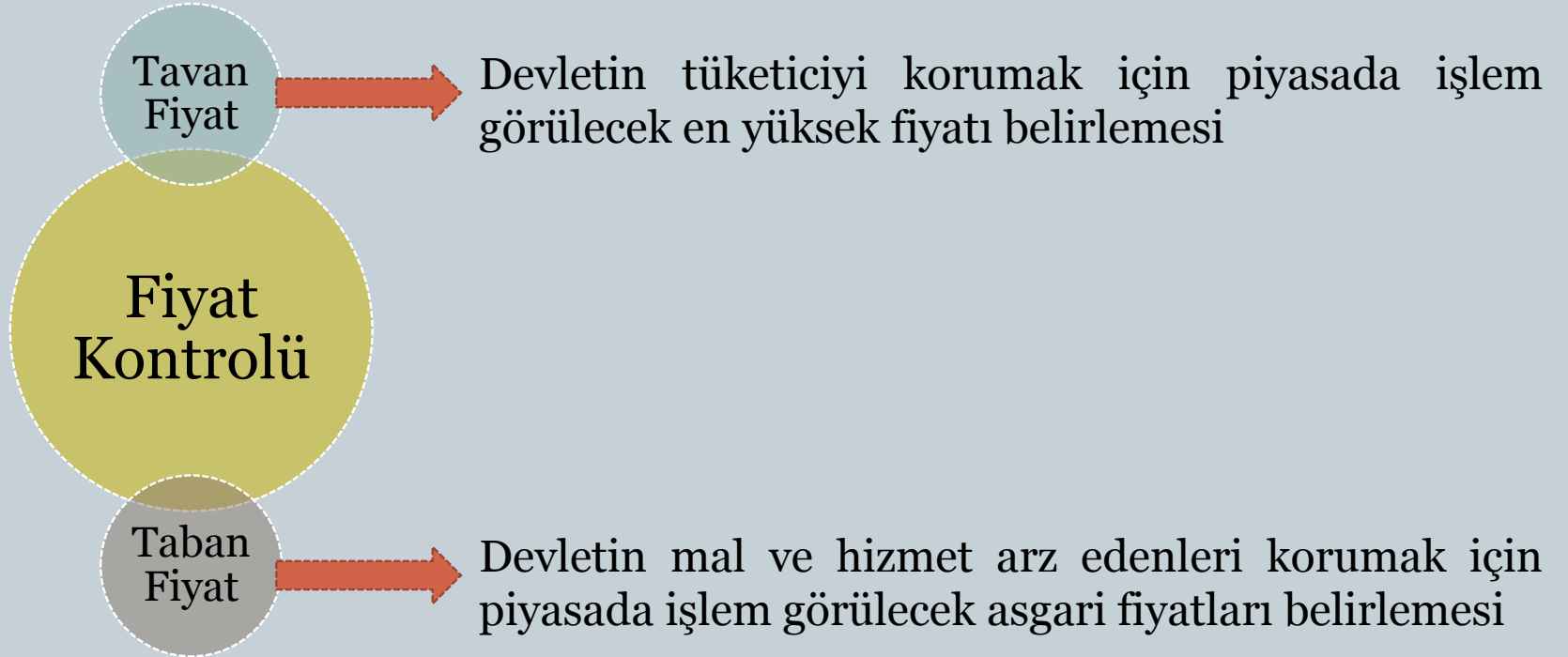
$1 > \epsilon_p > 0$: Katı esneklik

$\epsilon_p = 0$: Tam katı esneklik

Fiyat Müdahalesi

Devletin fiyatlara müdahalesinde izlediği 3 politikası vardır.

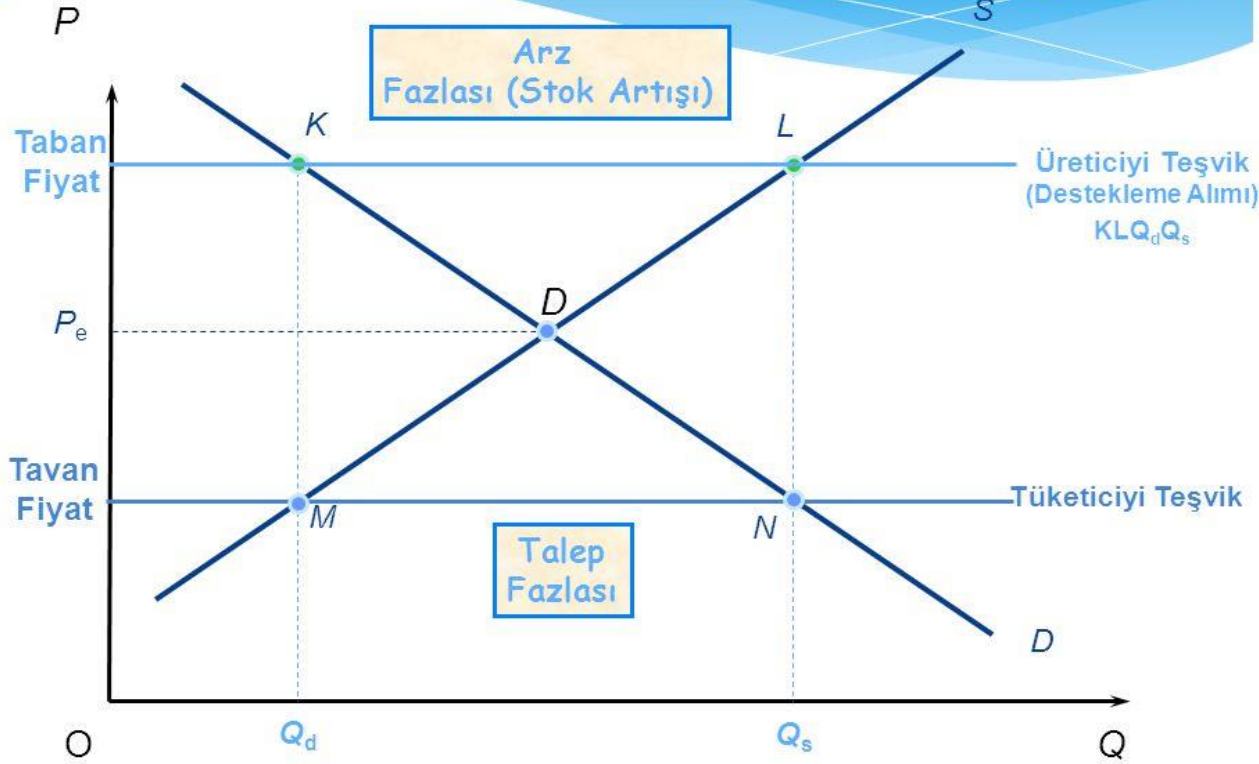

Taban ve Tavan Fiyat

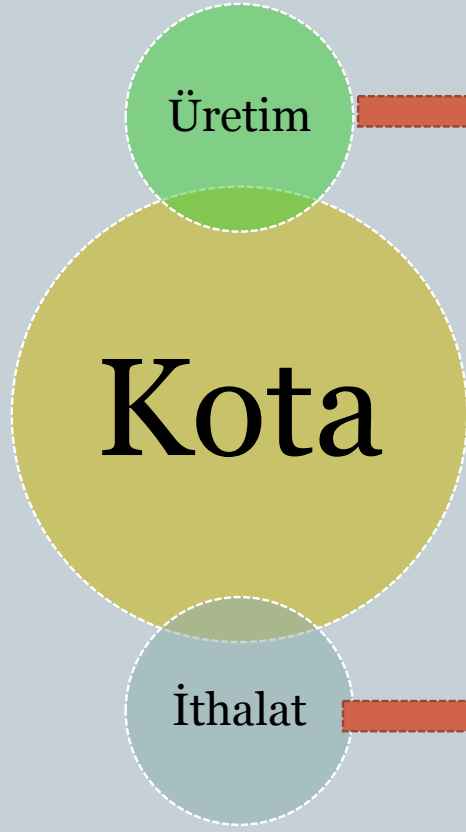

Taban ve Tavan Fiyat Politikaları

Tavan fiyat uygulaması;
1- Kıtlık
2- Karaborsa
3- Satılan Malların Kalitesinin Düşmesine neden olur.

Fiyat Müdahalesi

arz edilen mal ve hizmet miktarını sınırlayarak, rekabet koşullarında oluşmuş piyasa fiyatını üreticilerin lehine arttırmaya yönelik devlet politikasıdır.

Uluslar arası ticarete ve üretimde uygulanan miktar sınırlamalarıdır.

belli bir dönem boyunca ithal edilecek ürün ve değeri üzerine bir tavan koyulmasıdır. burada amaç ulusal endüstrileri korumak ve ödemeler dengesindeki açıkları azaltmaktır.

Fiyat Müdahalesi

Belirli bir maddi ölçü üzerinden alınan vergilerdir. Motorlu taşıtlar vergisi gibi

Spesifik

Vergi Uygulamaları

Ad valorem

Belirli bir parasal değerin yüzdesi şeklinde alınan vergilerdir.gelir vergisi,kurumlar vergisi gibi.

Tam Rekabet Piyasası

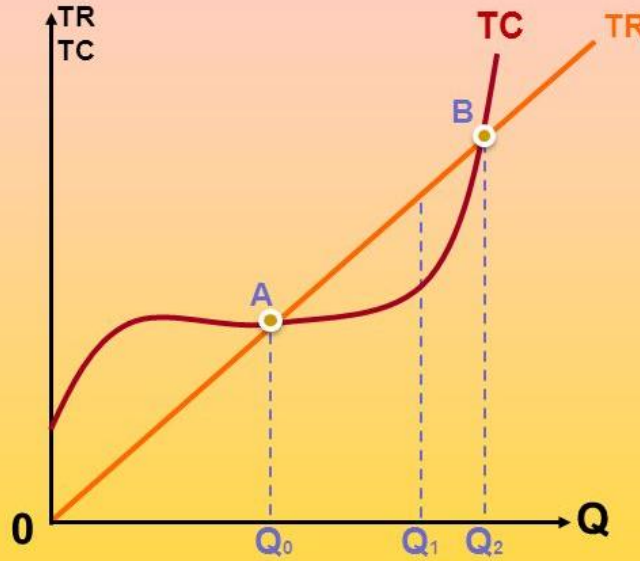

Hiçbir firmanın sattığı ürünün fiyatı üzerinde tek başına kontrol gücünün olmadığı bir piyasadır.

Özellikleri

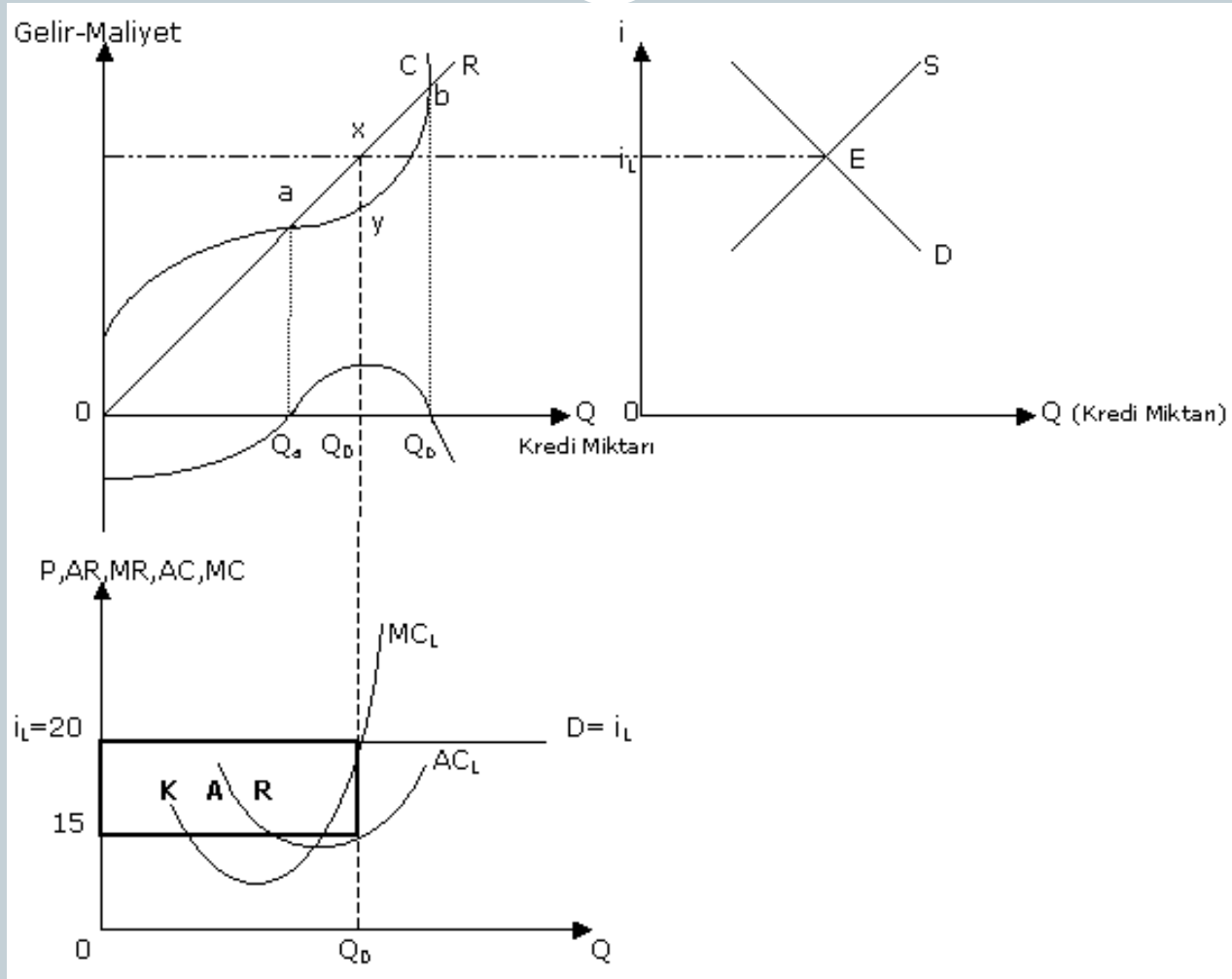
- 1-piyasada çok sayıda alıcı ve satıcı vardır
- 2-her firma homojen bir ürün üretir ve satar
- 3-alıcı ve satıcılar tam bilgiye sahiptir
- 4-firmalar kolaylıkla piyasaya girip çıkarlar

Kar Maksimizasyonu

Toplam gelir doğrusu ile toplam maliyet eğrisi arasındaki uzaklığı maksimum kılan üretin seviyesinde (Q_1) firma, karını maksimize etmekte ve dengeye ulaşmaktadır.

Kar Maksimizasyonu

Eksik Rekabet Piyasası

1- MONOPOL (TEKEL) PİYASASI

Bir endüstride tek firmanın bulunduğu bir piyasa türüdür.

Eksik bilgi

Çok sayıda alıcı

Sınırlı sayıda satıcı

Piyasaya giriş çok kolay değil

Eksik Rekabet Piyasası

2. TEKELCİ REKABET PİYASASI

Birbirinden bağımsız olarak hareket eden çok sayıda firmanın, farklı ürünleri sattığı piyasadır.

- 1-Birbirinden bağımsız hareket eden çok sayıda alıcı ve satıcı vardır
- 2-farklı satıcıların ürünleri farklılaştırılmıştır.gerçek yada görünüşte olabilir.
- 3-piyasaya giriş ve çıkış nispeten serbesttir.

Eksik Rekabet Piyasası

3- OLİGOPOL PİYASA

Birbiriyle rekabet eden az sayıda büyük firmanın her birinin üretimdeki değişmelerin piyasa fiyatını etkileyecek durumda olduğu piyasadır.

1-Az sayıda satıcı ve çok sayıda alıcı vardır.

2-Firmaların homojen veya farklılaştırılmış ürünler satmaları.

3-piyasaya girişı kısıtlayan önemli engellerin bulunması.

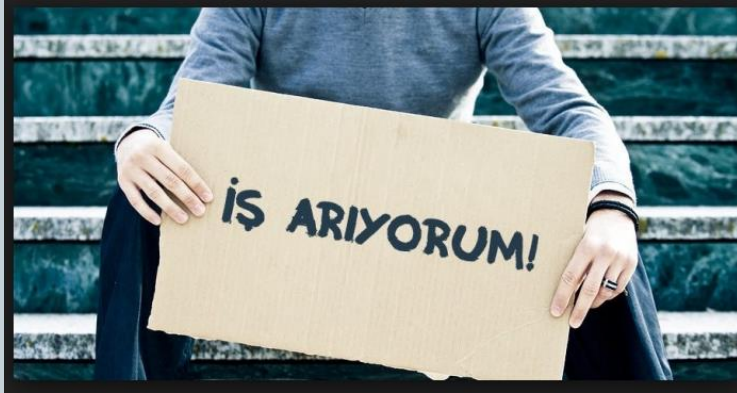
Makro İktisat

- 1-İşsizlik ve İstihdam Düzeyi
- 2-Enflasyon
- 3-Üretim Artış Oranı
- 4- Milli Gelir
- 5- Para Politikaları

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

İşsizlik: Çalışma istek ve kabiliyetine sahip olan ve cari ücret haddinde çalışmak isteyip de iş bulamayanların oluşturduğu istihdam düzeyidir.

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

İşgücü: 15-65 yaş arasında olan yetişkinlerin oluşturduğu gruptur.

İşsiz: İşgücü içerisinde kabul edilen, çalışmak isteyen ve iş arayan fakat iş bulamayan kimselerdir.

İşgücüne Katılım: İşgücü sınıfına dahil kişilerden, resmi olarak iş başvurusu yapanlardır.

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

$$\text{İşgücüne katılma oranı} = \frac{\text{İşgücü}}{\text{16 yaş ve üzeri toplam nüfus}} * 100$$

$$\text{İşsizlik oranı} = \frac{\text{İşsiz sayısı}}{\text{İşgücü}} * 100$$

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
15 ve daha yukarı yaşta kişiler	(Bin)					
Nüfus	57 475	58 366	28 385	28 828	29 090	29 539
İşgücü	28 713	29 565	20 013	20 411	8 701	9 153
İstihdam	25 454	26 275	17 896	18 312	7 559	7 962
Tarım	4 842	4 812	2 710	2 742	2 133	2 070
Tarım dışı	20 612	21 463	15 186	15 570	5 426	5 893
İşsiz	3 259	3 290	2 117	2 099	1 142	1 191
İşgücüne dahil olmayanlar	28 761	28 802	8 372	8 417	20 389	20 385
	(%)					
İşgücüne katılma oranı	50,0	50,7	70,5	70,8	29,9	31,0
İstihdam oranı	44,3	45,0	63,0	63,5	26,0	27,0
İşsizlik oranı	11,3	11,1	10,6	10,3	13,1	13,0
Tarım dışı işsizlik oranı	13,4	13,0	11,9	11,5	17,3	16,7
15-64 yaş grubu						
İşgücüne katılma oranı	54,6	55,4	75,8	76,2	33,3	34,6
İstihdam oranı	48,3	49,2	67,6	68,2	28,8	30,0
İşsizlik oranı	11,6	11,3	10,8	10,5	13,4	13,3
Tarım dışı işsizlik oranı	13,4	13,0	11,9	11,5	17,3	16,8
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı	20,0	19,2	18,7	18,4	22,4	20,5

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Türkiye'de işsizlik oranı, 2015'te bir önceki yıla göre 0,4 puan artarak yüzde 10,3 oldu

Türkiye genelinde 2015 yılına ilişkin mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri*

*15 ve daha yukarı yaşta kişiler

İSTİHDAM 26,6 MİLYON

NÜFUS

57,9 MİLYON

İŞGÜCÜ 29,7 MİLYON

İSTİHDAM ORANI

%46

İŞSİZLİK

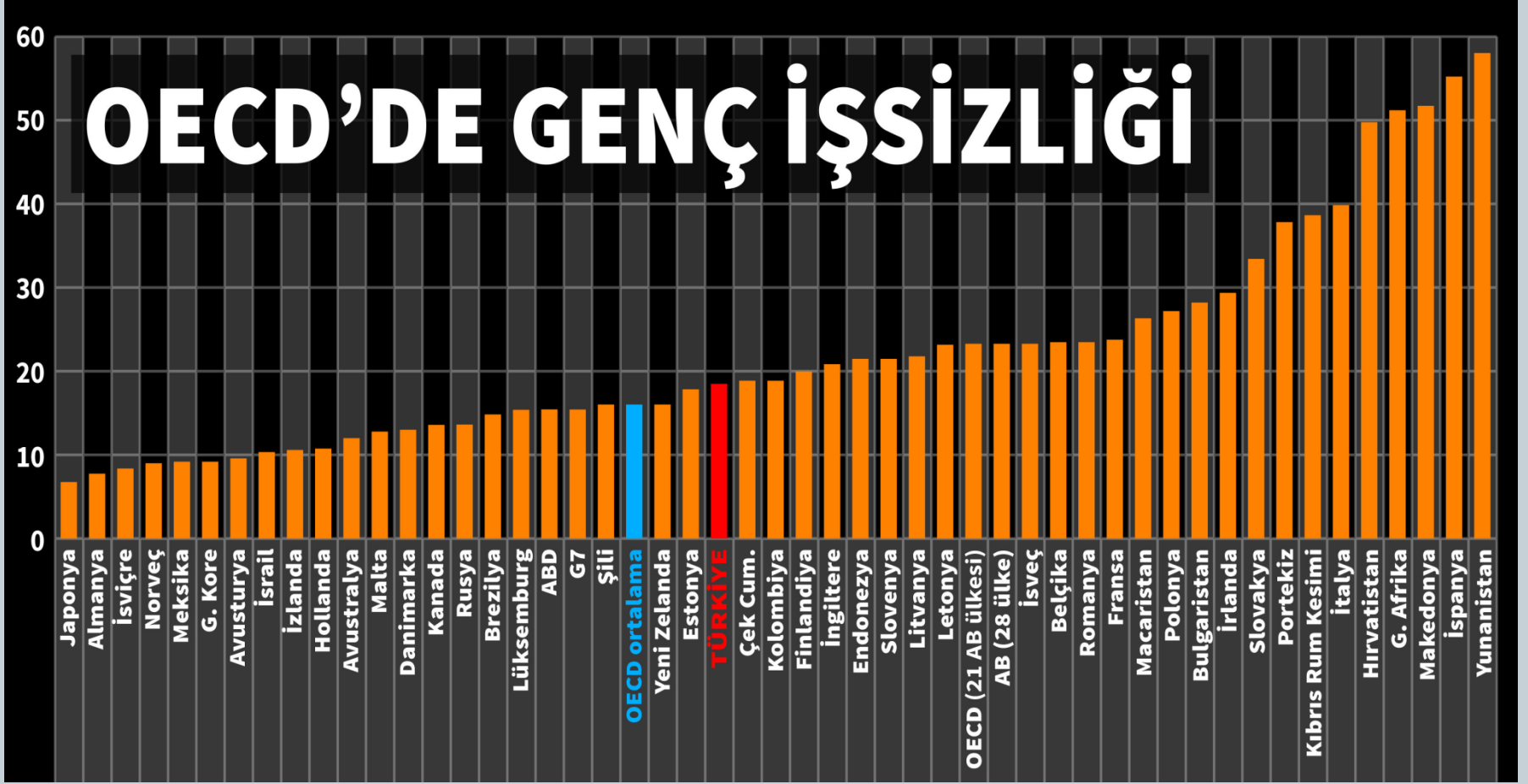
%10,3

%51,3

İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI

57,9*
MİLYON
NÜFUS

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

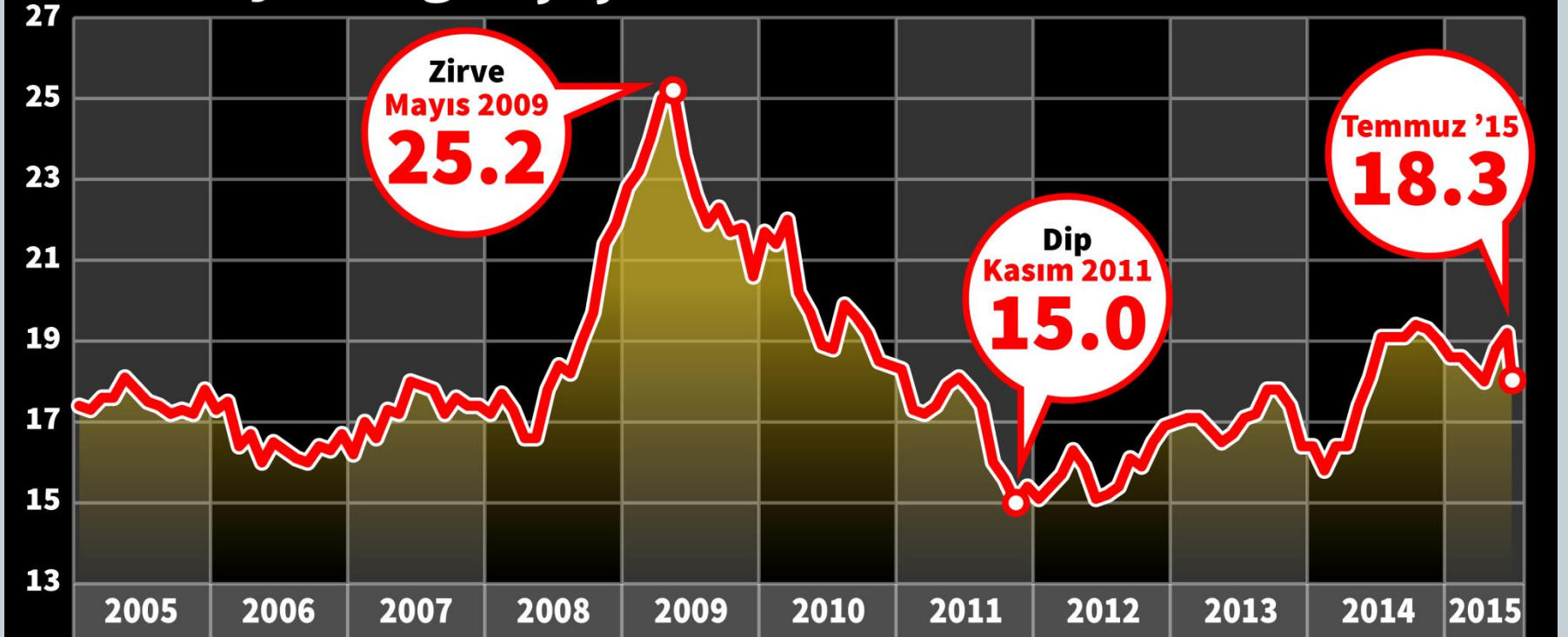

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

Türkiye'de genç işsizlik oranı

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

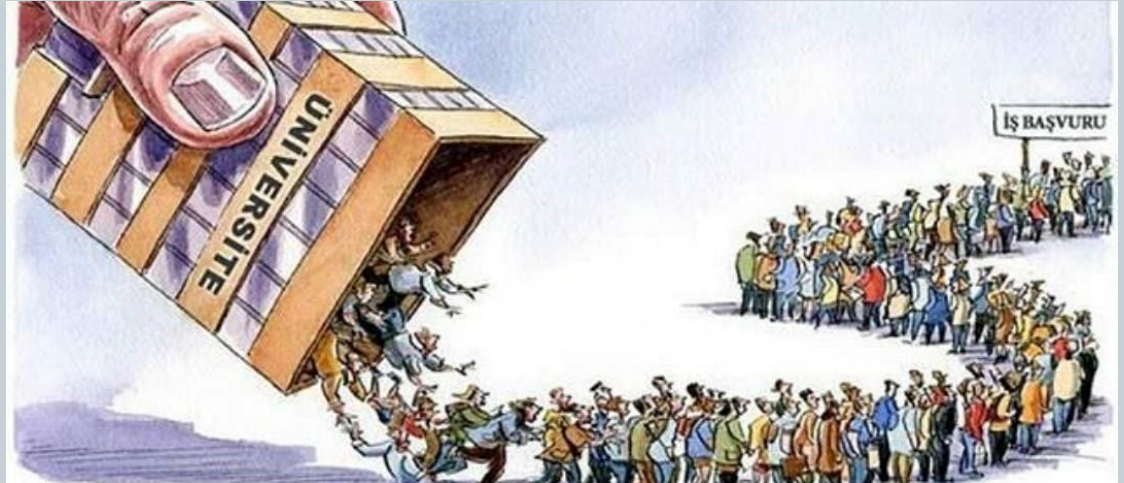
İstihdam: Çalışma ve gelir sağlama kararında olan bireylerin hizmetlerinden yararlanılmak üzere çalıştırılmasıdır.

İşsizlik ve İstihdam Düzeyi

İşsizlik Türleri

- a) Frisiyonel (Arızı) İşsizlik
- b) Konjonktürel İşsizlik
- c) Mevsimsel İşsizlik
- d) Bölge ve Sektör İşsizliği
- e) Teknolojik İşsizlik
- f) Yapısal İşsizlik
- g) Gizli İşsizlik

Enflasyon

Bir ekonomide fiyatlar genel düzeyinde ortaya çıkan artıştır.

Enflasyon

Enflasyon, bir ekonomide para miktarının (**nominal gelirin**) yine o ekonomideki mal ve hizmet miktarına (**reel gelire**) göre daha fazla artması nedeniyle ortaya çıkan sürekli ve önemli bir artış olarak tanımlanmaktadır.

Gelişmiş bir ekonomide %2 veya %3

Gelişmekte olan ülkelerde ise %5*6 ve hatta kimi yazarlara göre %10.

Enflasyon

Bir ekonomide para miktarının artması hangi yollarla enflasyona yol açabilir?

1. Devlet harcamalarının artması (devlet bütçesinin sürekli açık vermesi),
2. Banka kredilerinin artması,
3. Ücret ve aylıkların yükseltilmesi,
4. Tarım ürünlerinin yüksek fiyatla devlet tarafından satın alınması

Enflasyon

Maliyet enflasyonu; girdilerin bir veya bir kaçının fiyatlarında (örneğin hammadde fiyatlarında) meydana gelen artışlar nedeniyle ortaya çıkar. Bu artışlar ürün maliyetlerini yükseltir, bu da fiyat artışlarına neden olur.

Talep enflasyonu; bir ekonomideki nominal gelirin (parasal gelirin), o ekonomideki reel gelirden (üretilen mal ve hizmetten) daha fazla artması halinde görülen enflasyon şeklidir.

Enflasyon

- **Hiperenflasyon:** Fiyatlar genel düzeyinde çok hızlı artışların yaşandığı dönemdir.
- **Ekonomik Büyüme:** Ekonominin mal ve hizmet üretme kapasitesindeki artıştır. Üretim hacmindeki artış ve azalış şeklindeki kısa dönemi dalgalanmalara **konjunktür** denir. Konjunktürün toplam üretimin azaldığı dönemine daralma (**resesyon**) toplam üretimin arttığı dönemine ise canlanma dönemi denir.

Enflasyon

Gelir dağılımını bozular,

Kişilerin tasarruf isteklerini yok eder,

Ülkenin dış ticaretini bozar,

Faiz oranları yükselir,

Nominal ücretler yükselir, fakat reel ücretler azalır,

Alacak – borç ilişkilerinde borçlu taraf kazançlı, alacaklı ise zararlı hale gelir.

Enflasyon

- **Deflasyon;** ekonomide fiyatlar genel düzeyinin düştüğü ve mal ve hizmet üretiminin azalmaya yüz tuttuğu bir durumdur.
- **Stagflasyon;** fiyatlar genel düzeyinin yükseldiği, fakat buna karşılık enflasyonun bir sonucu olarak ekonomide bir canlılığın ortaya çıkmadığı, aksine bir durgunluk halinin hüküm sürdüğü ve iş hacminin azaldığı, işsizliğin arttığı dönemdir.

Enflasyon

Bir ülkenin ulusal parasının değerini tek taraflı bir kararla, yabancı ülke paralarına göre düşürülmesine **devalüasyon** denir.

Dış ticareti sürekli olarak açık veren ülkelerde devalüasyona ihracatı artırmak ve ithalatı azaltmak amacıyla gidilir.

Devalüasyondan sonra, devalüasyon yapan ülkenin malları dış ülkeler için ucuzlar, aksine dış ülkelere gelen mallar devalüasyonu yapan ülke için pahalılaşır.